Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Природничий факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Географія)»
1-й семестр, 2025 рік вступу
денна (заочна) форми навчання

Галузь знань
А Освіта
Спеціальність
А4 Середня освіта
Предметна спеціальність
А4.07 Географія
Освітній рівень
другий (магістерський

Назва кафедри та викладач / викладачі	*Кафедра географії* *Викладач: Бикова Марія Дмитрівна* *Інформація про викладача на сайті факультету: https://prf.udu.edu.ua/kafedra-inozemnykh-mov/* *E-mail: m.d.bykova@udu.edu.ua*
І. Основна мета/цілі навчання	*Метою вивчення навчальної дисципліни «Теоретичні основи просторової організації суспільства» є ознайомлення здобувачів з особливостями просторової організації суспільства, які сформувалися на певній стадії соціально-економічного розвитку; чинниками, які є визначальними для територіальної організації суспільства, а також моделями оптимальної територіальної організації суспільства.*
ІІ. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	*Навчальна дисципліна обов'язкова* *Цикл професійної підготовки* *Шифр у навчальному плані: ПП01*

ІІІ. Обсяг навчальної дисципліни

	Денна форма навчання	***Заочна форма навчання***
Кількість кредитів	*3 кредити*	*3 кредити*
Загальна кількість годин	*90*	*90*
Лекційні заняття	*16*	*6*
Практичні заняття	*16*	*6*
Самостійна робота	*58*	*78*

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни	***Змістовий тематичний модуль 1*** ***Вступ до курсу «Теоретичні основи просторової організації суспільства».*** *Тема 1. Територіальна організація суспільства: основні поняття.* *Тема 2. Суспільно-географічна характеристика території. Суспільно-географічне положення і територіальна (геопросторова) організація суспільства.* ***Змістовий тематичний модуль 2*** ***Територіальні форми просторової організації суспільства*** *Тема 3. Регіональні відміни рівнів соціально-економічного розвитку.* *Тема 4. Постіндустріальна трансформація просторової організації господарства великих міст.* *Тема 5. Економіка знань: основні поняття та значення у розвитку суспільства.* *Тема 6. Особливості територіальної організації економіки.* ***Детальні теми лекційних, практичних/семінарських занять, питання до іспиту, теми і завдання для самостійної роботи та інше містяться на курсі у Moodle: https://dle.udu.edu.ua/course/view.php?id=3225***
V. Результати навчання	***ПРН 1.*** *Знання і розуміння теоретико-методологічних засад географічної науки, методологічних принципів географічних досліджень, просторових властивостей суспільства, глобалізації і регіоналізації світосистемних відносин;* ***ПРН 6.*** *Демонструвати розуміння значущості просторових відносин у природі та суспільстві, пояснювати просторову диференціацію географічного середовища і соціально-економічної діяльності людини, установлювати функціональні і просторові зв'язки та взаємозалежності у системі «природа-населення-господарство» на різних територіальних рівнях;* ***ПРН 14.*** *Здатність застосовувати навички просторового аналізу геосистем для вирішення проблем оптимізації земле- та природокористування та просторового планування;* ***ПРН 15.*** *Володіння базовими знаннями про теорії територіальної організації суспільства і регіонального розвитку, принципи і фактори розміщення продуктивних сил, актуальні проблеми розвитку регіонів, особливості формування і функціонування регіональних суспільно територіальних систем, зміст і напрями регіональної політики.*
VI. Порядок та критерії оцінювання	***Форми і методи поточного контролю*** *Поточний контроль* — *Опитування (усні й письмові), доповіді, творчі роботи (презентації, командні проєкти), онлайн-тести, тестові модульні контрольні роботи.* *Підсумковий контроль* — *Екзамен* *Оцінювання поточної успішності ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання, яка передбачає:* *1. Усна відповідь – 3 бали.* *2. Тестування – 8 балів (2 тести по 4 бали кожен).* *3. Проєктна робота – 20 балів (4 роботи по 5 балів кожна).*

4. Виконання практичних завдань – 4 бали (по 2 бали за кожну практичну роботу).

5. Модульна контрольна робота – 10 балів.

Навчальна дисципліна завершується ***екзаменом,*** *максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати протягом семестру, 60. Максимальна кількість балів за екзамен – 40. Разом – 100 балів.*

До початку екзаменаційної сесії здобувач повинен набрати мінімум ***35 балів****. Цей бал не означає зарахування, він просто дає здобувачеві право складати залік чи екзамен. Якщо здобувач не отримав 35 балів, у наступному семестрі він проходить ці навчальні дисципліни повторно на платній основі.*

Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час екзамену, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканом. Повторне складання може бути не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий раз – комісії.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

• повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість, емоційність та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

• повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). *Здобувач виконав програму навчальної дисципліни повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.*

Високий рівень (80 – 89 балів). *Здобувач виконав програму навчальної дисципліни в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.*

Достатній рівень (70 – 79 балів). *Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.*

Задовільний рівень (65 – 69 балів). *Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.*

Низький рівень (60 – 64 балів). *Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.*

Незадовільний рівень:

	— ***35 – 59 балів з можливістю повторного складання.*** *Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;* — ***0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни.*** *Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.*
VII. Політика курсу	*Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Студент повинен ретельно готуватися до практичних робіт: виконувати всі завдання; опрацьовувати рекомендовану основну та допоміжну літературу, а також картографічний та статистичний матеріали тощо. Виконання практичних та індивідуальних завдань повинно відповідати вимогам, що висуваються до вирішення відповідного завдання та свідчити про його самостійність. Важливою є активна участь студентів в обговоренні питань теми як на лекційному, так і практичному заняттях. Пропущені заняття необхідно відпрацювати. Це можливо зробити як у дні консультацій відповідного викладача, графік яких завжди представлений на кафедрі географії, так і за особистою домовленістю з викладачем. Під час дистанційного навчання відпрацювання пропущених занять проводиться онлайн за допомогою платформ Google Meet або Zoom.*
VIII. Основні інформаційні ресурси	1. *Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Яворська В.В. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 372 с.* 2. *Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С. Планування територій: Навч. посіб. Херсон: Грінь Д.С., 2014. 268 с.* 3. *Гукалова І.В., Мальчикова Д.С. Вступ до фаху: географія і суспільство. Навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 268 с.* 4. *Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: Навч. посібник. Одеса: Астропринт, 2005. 632 с.* 5. *Підгрушний Г.П. Територіальна організація суспільства: сучасні підходи до розуміння категорії та її практичне значення. Український географічний журнал. 2010. №2. С. 40 – 44.* 6. *Підгрушний Г.П. Особливості стадійно-еволюційного розвитку регіонів України в контексті загальносвітових тенденцій. Географія та основи економіки в школі . 2011. №1. С. 7 – 14.* 7. *Підгрушний Г. П. Бикова М.Д. Виробничі території Києва: методологія дослідження та історія формування. Український географічний журнал. К.: Академперіодика, 2018. № 4. С. 25–32.* 8. *Підгрушний Г. П. Бикова М.Д. Виробничі території Києва: сучасний стан і напрямки трансформації. Український географічний журнал. К.: Академперіодика, 2019. № 1. С. 33–42.*

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри географії протокол №___ від _____ серпня 202____ р.